

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 1 van 7
Betreft Aandachtspunten inrichting organisatie van de bewaarder

Geachte directie,

Met de inwerkingtreding van de AIFM-richtlijn (Richtlijn 2011/61/EU) en ICBE V-richtlijn (Richtlijn 2014/91/EU) is de rol van de bewaarder aanzienlijk gewijzigd. Waar de bewaarder voorheen vooral optrad als juridisch eigenaar van het fondsvermogen en een meer dienstverlenende rol innam, wordt sinds de inwerkingtreding van de hiervoor genoemde richtlijnen in het bijzonder van de bewaarder verwacht dat hij ten behoeve van de beleggers in het fonds een toezichthoudende rol inneemt.

In het verlengde van de belangrijke rol van de bewaarder heeft de wetgever een nieuwe vergunningplicht voor bewaarders geïntroduceerd.¹ De AFM heeft als gevolg daarvan in de tweede helft van 2017 en het eerste kwartaal van dit jaar diverse vergunningaanvragen behandeld. Uit de behandeling van deze vergunningaanvragen zijn aandachtspunten naar voren gekomen die specifiek van belang zijn voor het zodanig inrichten van de bewaardersorganisatie dat deze de toezichthoudende rol kan waarborgen.

Omdat deze aandachtspunten relevant zijn voor alle in Nederland actieve bewaarders, worden in deze brief de belangrijkste aandachtspunten toegelicht.² De AFM gaat ervan uit dat de in deze brief beschreven aandachtspunten u helpen om de inrichting van uw organisatie nader te onderzoeken en indien nodig te verbeteren.

Aandachtspunten

De AFM ziet vijf concrete aandachtspunten die in het bijzonder van belang zijn bij het inrichten van de organisatie:

- Zelfstandigheid;
- Beheersing van (potentiële) belangenconflicten;
- Adequaat acceptatiebeleid;
- Adequaat uitbestedingsbeleid;
- Adequaat notificatie- en escalatiebeleid.

---

¹ Zie artikel 2:3g, eerste lid, Wet op het financieel toezicht (**Wft**). Een aantal type bewaarders is van de vergunningplicht uitgezonderd (zie artikelen 2:3g, tweede lid, en 2:3h Wft). Zie voor meer informatie ook de [AFM-website](#).

² De AFM merkt daarbij op dat deze brief geen uitputtende opsomming beoogt te geven van alle onderdelen waaruit een adequate organisatie-inrichting op basis van wet- en regelgeving dient te bestaan.

Deze aandachtspunten worden hierna uiteengezet.

Zelfstandigheid

De AFM acht het van groot belang dat een bewaarder voldoende zelfstandig - dus los van eventueel gelieerde groepsmaatschappijen, andere afdelingen binnen dezelfde rechtspersoon en/of derde-partijen waaraan is uitbesteed - kan functioneren. Alleen een bewaarder die over voldoende zelfstandigheid (waaronder eigen *substance*) beschikt, kan waarborgen dat hij doorlopend - in het belang van de beleggers - zijn bewaar- en toezichhoudende taken uitvoert. Daarbij wijst de AFM erop dat een bewaarder een eigen toezichtrelatie heeft met de AFM en de AFM in het kader van haar doorlopend toezicht dient te beoordelen of de bewaarder zelfstandig aan de gestelde wettelijke eisen voldoet.

De AFM acht het in het kader van de vorige alinea wenselijk dat u inventariseert of de bewaarder thans voldoende zelfstandig kan functioneren en zelf over een organisatie beschikt welke een beheerste en integere bedrijfsvoering kan waarborgen.³ Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan dat:

- de bewaardersfunctie is ondergebracht in een aparte rechtspersoon;
- ten minste twee door de AFM geschikt en betrouwbaar gevonden natuurlijke personen het dagelijks beleid bepalen van een bewaarder. Geschiktheid houdt daarbij ook in dat gewaarborgd is dat de bestuurders van de bewaarder voldoende tijd (kunnen) besteden aan het besturen van de bewaarder;
- de bewaarder beschikt over eigen beleidsdocumenten, waarin de bijzondere Wft-rol van de bewaarder als startpunt is genomen, en dus niet alleen de beschikking heeft over documenten op groepsniveau. De AFM zou bijvoorbeeld verwachten dat zaken als visie, doelstellingen en strategie separaat voor de bewaarder zijn vastgelegd en de bewaarder bijvoorbeeld beschikt over eigen beschrijvingen van de bedrijfsvoering, het risicobeheer, het acceptatiebeleid, het belangenconflictenbeleid, het uitbestedingsbeleid en het notificatie- en escalatiebeleid;
- de bewaarder beschikt over een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en over adequate besluitvormingsprocessen en rapportagelijnen;
- de bewaarder beschikt over systemen, middelen en procedures om te zorgen voor continuïteit bij het uitoefenen van zijn bewaarderstaken. In een continuïteitsplan legt de bewaarder vast op welke wijze de bewaarder zelfstandig en doorlopend kan beschikken over de bedrijfsmiddelen die essentieel zijn voor zijn bedrijfsvoering (denk bijvoorbeeld aan bepaalde IT-systemen, kantoorruimte, archieven, e-mail, website en personeel);
- in het geval dat de bewaarder gebruik maakt van bedrijfsmiddelen van gelieerde groepsmaatschappijen, andere afdelingen of derden, ten minste gewaarborgd is dat (contractuele) afspraken zijn vastgelegd over minimale beschikbaarheid en continuïteit;
- de bewaarder beschikt over beleid, procedures en maatregelen welke de beheersing van integriteitsrisico's en de vertrouwelijkheid en integriteit van informatie waarborgen;

---

³ Zie onder meer artikel 4:14 Wft en de daaronder hangende artikelen van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (**BGfo**).

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 3 van 7

- de bewaarder beschikt over beleid, procedures en maatregelen die waarborgen dat de bewaarder doorlopend voldoet aan de op hem van toepassing zijnde prudentiële eisen.⁴ De bewaarder daarnaast beschikt over een eigen businessplan waarin onder andere uiteengezet is wat de plannen en resultaatverwachtingen voor de komende jaren zijn; en
- de bewaarder beschikt over adequate interne controleprocedures, zoals een eigen compliance- en auditfunctie. Jaarlijks wordt er op basis van de wettelijke eisen die op de bewaarder van toepassing zijn een separaat compliance- en audit-jaarplan voor de bewaarder opgesteld. In het verlengde daarvan wordt vastgelegd hoeveel tijd de compliance officer, respectievelijk, auditor aan de uitvoering van dat jaarplan zal besteden.

Beheersing van (potentiële) belangenconflicten

Om de toezichthoudende rol richting de beheerder te kunnen innemen, is het van belang dat de bewaarder (primair) kan handelen vanuit het beleggersbelang. De bewaarder dient aldus te voorkomen dat hij daarmee conflicterende belangen dient mee te wegen. Dat begint met het zodanig inrichten van de zeggenschapsstructuur en het zodanig samenstellen van het bestuur dat er geen verwevenheden zijn met de beheerder/het fonds waarvoor als bewaarder wordt opgetreden. Daarnaast dient de bewaarder bijvoorbeeld te zorgen voor een functionele en hiërarchische scheiding van de bewaarderstaken ten opzichte van andere taken⁵ die de bewaarder of een aan de bewaarder gelieerde groepsmaatschappij eventueel uitvoert en die tot belangenconflicten (kunnen) leiden.⁶

De AFM acht het in het kader van de vorige alinea wenselijk dat u nader inventariseert of het thans door de bewaarder gehanteerde belangenconflictenbeleid volstaat.⁷ Daarbij kan bijvoorbeeld worden gekeken naar of het belangenconflictenbeleid de volgende onderdelen bevat:

- een beschrijving van zaken die, gezien de evidente (potentiële) belangenconflicten die daarmee samenkomen, in ieder geval ontoelaatbaar danwel onwenselijk worden geacht;
- welke type (potentiële) belangenconflicten tussen wie bestaan of zouden kunnen ontstaan (en het doorlopend monitoren en vastleggen daarvan);
- hoe in geval van delegatie van werkzaamheden is gewaarborgd dat het beschreven belangenconflictenbeleid zich ook uitstrekt tot betreffende derde-partijen aan wie wordt uitbesteed;
- welke maatregelen er per type (potentieel) belangenconflict zijn genomen om deze belangenconflicten te voorkomen en/of te beheersen;

⁴ Voor de volledigheid wordt in dit kader nog opgemerkt dat met de implementatie van de ICBE V-richtlijn in de Wft de minimale omvang van het eigen vermogen voor bepaalde type bewaarders aanzienlijk is verhoogd. Zie voor meer informatie bijvoorbeeld de AFM nieuwsberichten '[Hogere minimum eigenvermogens eis voor een bewaarder na implementatie van de wijzigingsrichtlijn UCITS V](#)' (AFM nieuwsbrief april 2016), '[Hogere eigen vermogens eis alternatieve bewaarders](#)' (AFM nieuwsbrief professionals januari 2018) en '[Eigen vermogen alternatieve bewaarders](#)' (DNB nieuwsbrief Trustkantoren januari 2018).

⁵ Denk bijvoorbeeld aan een situatie waarbij de bewaarder of een aan de bewaarder gelieerde groepsmaatschappij eveneens de beleggings- en/of deelnemersadministratie van het fonds bijhoudt, IW-berekeningen voor het fonds uitvoert en/of als taxateur voor het fonds optreedt.

⁶ Een dergelijke scheiding volgt bijvoorbeeld uit het feit dat het bestuur van de bewaarder in voldoende mate bestaat uit personen die niet ook leiding geven aan teams die conflicterende taken uitvoeren en het feit dat personen die de bewaarderstaken uitvoeren niet ook betrokken zijn bij de uitvoering van conflicterende taken. Daarnaast volgt een dergelijke scheiding bijvoorbeeld uit het feit dat indien de personen die de bewaarderstaken uitvoeren ook andere taken uitvoeren, zij in het kader van die andere taken niet worden beoordeeld door een leidinggevende die tevens verantwoordelijk is voor een conflicterende taak.

⁷ Zie onder meer de artikelen 4:14, tweede lid, sub c en 4:62s Wft juncto 21, tiende lid, AIFM-richtlijn.

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 4 van 7

- welk beleid, procedures en maatregelen specifiek zijn opgezet/ingezet om (potentiële) privé-belangenverstrengeling tegen te gaan en te beheersen;
- op welke wijze en bij wie ontstane (potentiële) belangenconflicten intern gemeld dienen te worden;
- op welke wijze (potentiële) belangenconflicten aan de beleggers worden geopenbaard;
- hoe ervoor wordt gezorgd dat eenieder op wie het belangenconflictenbeleid van toepassing is bekend is met de inhoud van dat beleid;
- wie verantwoordelijk is voor de inhoud, (periodieke) evaluatie en eventuele noodzakelijke aanpassingen van het belangenconflictenbeleid; en
- wie toezicht houdt op de naleving van het belangenconflictenbeleid.

Adequaat acceptatiebeleid

Een bewaarder zal het aangaan van relaties met beheerders/fondsen die het vertrouwen in de bewaarder of in de financiële markten kunnen schaden willen voorkomen. Mede in het verlengde daarvan, zal een bewaarder voor zijn aanstelling het risicoprofiel van de beheerder en het fonds waarvoor hij mogelijk als bewaarder aangesteld zal worden, inventariseren. Op grond van die inventarisatie oordeelt de bewaarder of hij voldoende in staat is om voor het betreffende fonds als bewaarder op te treden en, zo ja, richt hij de procedures en werkzaamheden in die voor het specifieke fonds nodig zijn om uitvoering te geven aan de wettelijke bewaarderstaken.

De AFM acht het in het kader van de vorige alinea wenselijk dat u nader inventariseert of het thans door de bewaarder gehanteerde acceptatiebeleid volstaat.⁸ Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan dat:

- er in het kader van de acceptatie van een beheerder en/of een specifiek fonds een oordeel dient te worden gevormd over zowel de risico's die raken aan de organisatie van de beheerder van het fonds als de risico's die raken aan het fonds;
- inzichtelijk is naar welke risicofactoren ten aanzien van de beheerdersorganisatie de bewaarder bijvoorbeeld kijkt⁹;
- inzichtelijk is naar welke risicofactoren ten aanzien van het fonds de bewaarder bijvoorbeeld kijkt¹⁰;
- de bewaarder van tevoren heeft bepaald welke informatie hij van de beheerder wenst te ontvangen om de geïdentificeerde risicofactoren in kaart te brengen;
- de bewaarder tijdens het acceptatieproces regelt dat de beheerder vanaf het moment van acceptatie doorlopend alle relevante informatie aan hem verstrekt die hij nodig heeft om zijn toezichttaken

⁸ Zie onder meer de artikelen 4:14, tweede lid, sub b onder 3 Wft, en 92, eerste lid, AIFM-verordening (No. 231/2013/EU), respectievelijk, 3, eerste lid, ICBE-verordening (No. 2016/438), en 30, tweede lid BGfo.

⁹ Denk bijvoorbeeld aan risicofactoren als: is begrijpelijk welke entiteit binnen de (groeps)structuur van de beheerder als beheerder is geïdentificeerd, is begrijpelijk welke personen de dagelijks beleidsbepalers van de beheerder zijn, lijken de activiteiten en vergunningen van de beheerder te passen binnen het activiteitenverbod neergelegd in artikel 2:67a, respectievelijk, 2:69c Wft, lijkt de beheerder over het wettelijk vereiste beleid en de wettelijk vereiste beheersingsmaatregelen te beschikken, beschikt de beheerder over een duidelijke escalatieprocedure, is de beheerder bereid tot volledige informatie-aanlevering aan de bewaarder, zijn er door de toezichthouder informele en/of formele maatregelen aan de beheerder opgelegd, is de beheerder betrokken bij klachten- of juridische procedures en is er (gegronde) negatieve berichtgeving over de beheerder in de media verschenen.

¹⁰ Denk bijvoorbeeld aan risicofactoren als: type activa, type beleggingsstrategie, type belegger, gebruik van hefboomfinanciering, geografische ligging van de activa, frequentie van uitkooprechten (en IW-berekening door de beheerder), type taxateur en doorzichtigheid van de fondsstructuur. Daarnaast kan daarbij bijvoorbeeld worden gedacht aan risico's die verbonden zijn aan evident onbegrijpelijke, onveilige of niet-nuttige producten/fondsen.

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 5 van 7

adequaat uit te kunnen voeren (waaronder bijvoorbeeld verslagen en/of verklaringen van erkende en gekwalificeerde onafhankelijke auditors, accountants of andere deskundigen). De bewaarder er daarnaast voor zorgt dat hij, vanaf het moment van acceptatie, van de beheerder doorlopend toegang krijgt tot zijn boeken, bedrijfsruimte en alle door hem aangestelde dienstverleners (zoals bijvoorbeeld administrateurs of externe taxateurs);

- er in de beschrijving van het acceptatiebeleid staat opgenomen hoe de voortgang en resultaten van het acceptatieproces worden vastgelegd (denk aan zaken als hoe wordt een vastleggingsdossier bijgehouden, hoe ziet dit dossier eruit, wie werkt dit dossier bij, wie is daarvoor verantwoordelijk etc.); en
- er in de beschrijving van het acceptatiebeleid staat opgenomen hoe die resultaten/bevindingen vervolgens operationeel worden doorvertaald.

Adequaat uitbestedingsbeleid

Bewaarders dienen in beginsel al hun wettelijke taken zelf uit te voeren. De taak van bewaarneming van financiële instrumenten (*custody*) mag op basis van de Wft echter wel worden uitbesteed. In geval een bewaarder (een deel van) zijn bewaarnemingsstaak uitbesteedt, dient hij daarbij de nodige bekwaamheid en zorgvuldigheid in acht te nemen en zich ervan te vergewissen dat die uitbesteding geen afbreuk doet aan de vereiste veilige en gescheiden bewaarneming van de financiële instrumenten.

De AFM acht het wenselijk dat u in het kader van de vorige alinea nader inventariseert of het thans door de bewaarder gehanteerde uitbestedingsbeleid volstaat. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan dat:

- uitbesteding slechts geschiedt indien er een objectieve reden voor bestaat en aan alle vereisten in het kader van uitbesteding is voldaan¹¹;
- de bewaarder beschikt over een passende en gedocumenteerde selectieprocedure voor de selectie van de partijen aan wie (mogelijk) wordt uitbesteed;
- alvorens bewaarnemingswerkzaamheden worden uitbesteed aan een derde-partij de bewaarder een uitgebreid *due diligence* onderzoek uitvoert om te garanderen dat het toevertrouwen van *custody* activa aan deze derde-partij in een adequaat niveau van bescherming blijft resulteren. De bewaarder legt de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek vast;
- de bewaarder, mede om te garanderen dat ook na uitbesteding aan een derde-partij een adequaat niveau van bescherming zal resterende, met de partij aan wie wordt uitbesteed een overeenkomst aangaat welke (onder meer) waarborgt dat de bewaarder na uitbesteding doorlopend haar monitorings- en controleverplichtingen ten opzichte van die partij kan uitvoeren; en

---

¹¹ Zie onder meer: artikel 4:16 Wft juncto 37b, eerste lid, BGfo juncto artikel 147ii BGfo, artikel 21, elfde lid, AIFM-richtlijn en artikelen 89, 98 en 99 AIFM-Verordening (voor beleggingsinstellingen), respectievelijk, artikel 4:16 Wft juncto 37b, tweede lid, BGfo juncto artikel 22bis ICBE-richtlijn en artikelen 13, 15 tot en met 17 ICBE-Verordening (voor icbe's).

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 6 van 7

- de bewaarder ten minste jaarlijks, of vaker wanneer daar redelijkerwijs aanleiding voor is, beoordeelt of de (sub)custodians aan wie is uitbesteed nog steeds voldoen. De bewaarder legt de bevindingen van deze beoordeling vast.

Adequaat notificatie- en escalatiebeleid

Het kan zijn dat de bewaarder bij de uitvoering van zijn taken onregelmatigheden constateert. Het is van groot belang dat een bewaarder beschikt over beleid dat waarborgt dat constatering van een dergelijke onregelmatigheid een juiste opvolging krijgt. Daarbij acht de AFM het vooral van belang dat er processen zijn ingeregeld die waarborgen dat een bewaarder (zonder onnodige vertraging) een scherp beeld krijgt van de aard, oorzaken en (potentiële) gevolgen van de geconstateerde onregelmatigheid. Voorts is het van belang dat als de onregelmatigheid niet verklaard kan worden of niet gecorrigeerd kan worden, de bewaarder de AFM en DNB daar onverwijld van op de hoogte stelt.

De AFM acht het wenselijk dat u in het kader van de vorige alinea nader inventariseert of het thans door de bewaarder gehanteerde notificatie- en escalatiebeleid volstaat.¹² Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan dat:

- duidelijk is welke termijnen in het kader van notificatie en escalatie worden gehanteerd (denk bijvoorbeeld aan binnen welke termijn de bewaarder een scherp beeld dient te hebben van de onregelmatigheid, binnen welke termijn een beheerder een toelichting en verklaring dient aan te leveren bij de bewaarder, en binnen welke termijn de AFM en DNB op de hoogte worden gesteld in geval een steekhoudende verklaring of correctie uitblijft);
- duidelijk is of en onder welke specifieke omstandigheden van die termijnen kan worden afgeweken;
- per beheerder en fonds met de beheerder is afgesproken aan welke persoon/personen van de beheerder de bewaarder in geval van een onregelmatigheid notificeert en bij wie de bewaarder het verzoek tot aanvullende toelichting en een verklaring kan neerleggen;
- duidelijk is wat er gebeurt als de aan de beheerder gestelde termijn afloopt zonder dat de bewaarder een begrijpelijke en volledige verklaring heeft ontvangen en/of heeft kunnen vaststellen dat de onregelmatigheid is hersteld;
- in geval een onregelmatigheid gepaard is gegaan of zal gaan met (mogelijke) benadeling van beleggers, de bewaarder erop toeziet dat de beheerder en de beleggers daarover worden ingelicht en de benadeling (door de beheerder) zo spoedig als mogelijk wordt voorkomen of ongedaan wordt gemaakt;
- dat de in het kader van de uitvoering van de bewaarderstaken geconstateerde (potentiële) onregelmatigheden op gestructureerde wijze worden vastgelegd en dat de rapportages die hierover tussen beheerder en bewaarder uitgewisseld worden informatief zijn; en
- de bewaarder voorafgaande aan zijn aanstelling als bewaarder de beheerder informeert over het door de bewaarder gehanteerde notificatie- en escalatiebeleid.

---

¹² Zie in dat licht ook onder meer de artikelen 86, sub e, 90, vierde lid, 92, derde lid, 94, derde lid, 95, sub b, 96, eerste lid, 97, tweede lid, en 98, derde lid, sub c AIFM-verordening, respectievelijk, 3, derde lid, 5, derde lid, 6, sub b, 7, eerste lid, 8, tweede lid, 10, sub e, 14, vierde lid, 15, derde lid, sub c ICBE-verordening en 4:14, tweede lid, sub c, sub 3 en 5 Wft.

Datum 1 november 2018
Ons kenmerk HnTo-18091959
Pagina 7 van 7

Vooruitblik

De AFM gaat ervan uit dat de in deze brief uiteengezette aandachtspunten u (kunnen) helpen om de inrichting van uw organisatie nader te onderzoeken en - indien nodig - eventuele verbeteringen door te voeren.

De AFM is voornemens om het komende half jaar Q&A's te publiceren die enkele van de in deze brief beschreven aandachtspunten nader zullen uitwerken. De AFM gaat ervan uit dat deze Q&A's u eveneens zullen ondersteunen bij het onderzoeken van uw organisatie en het - waar nodig - doorvoeren van verbeteringen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben dan kunt u deze richten aan: bewaardervergunning@afm.nl.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

mr. S.M.A.L. Pieters - Gorissen
Hoofd
Toezicht | Asset Management

mr. drs. J.C.A. Tonino
Senior Toezichthouder
Toezicht | Asset Management